

PARKOVIŠTĚ

Host jedl s hltavostí připomínající slavnou scénu hladového Gregory Pecka v Milionové bankovce. Když zmizelo poslední sousto, odsunul papírový tácek s tím, že si dá totéž ještě jednou.

„To je dobře, že vám chutná,“ řekl Jaroslav Šrámek a otevřel dvířka udírny. Klobásy nádherně voněly.

Na obzoru panorama Šumavy s mohutným Boubínem uprostřed, o pár set metrů dál křižovátka spojující Písek se Strakonnicemi. Dávna šoféřská praxe praví, že dobrá restaurace se pozná podle počtu parkujících nákladáků. U malého stánku s udírnou bývá skoro vždycky plno, parkoviště by mohlo být klidně dvakrát tak velké. Kolemjedoucí služební vůz strakonické policie krátce zatroubil. Zdravil bývalého kolegu.

SOUHRA NÁHOD

Učitel, kriminalista, podnikatel a nakonec restaurátér, i když nevelký.

„Znáte to,“ usmál se vedoucí, „devět řemesel, desátá bída. Ale já si nestěžuju, naopak. Člověk by měl být vděčný za každou chvíli, kdy se mu jakž takž daří.“

Jaroslav Šrámek vystudoval vysokou školu v Českých Budějovicích, potom se vrátil do rodného kraje a téměř deset let učil v Radomyšli nedaleko Strakonice. Na škole se oženil, vzal si také učitelku, časem se jim narodily dvě děti. Život plynul poklidně a spořádaně.

„Víte,“ poznamenal, „osud se nedá plánovat, ono všechno nakonec dopadne trochu jinak, než bylo v původních představách. V mém případě šlo o naprostou náhodu. Kolem školy se začal pohybovat takový homosexuální chlapec, který obtěžoval malé žáky. Případu se ujala kriminálka a já se z pozice kantora snažil celému vyšetřování nějak prospět. Mládež měl tehdy na policii na starosti jistý Karel Doležal, dost jsme si padli do oka, a když bylo všechno skončeno a uzavřeno, přišel s nabídkou, jestli nechci k nim.“

Dost mě to lákalo, navíc učitelské platy byly koncem sedmdesátých let pěkně mizerné, zkrátka, nakonec jsme si plácli a nikdy jsem toho rozhodnutí nelitoval. Byla to ohromně zajímavá léta.“

ŽIVOT VE SVĚTLÍKU

V té době se ještě nebezpečí drog nebralo příliš vážně, to jen lékaři a policisté varovali před zkázonosnou lavínou. Zpráva o vyloupené lékárně ve Strakonicih nevyvolala velkou pozornost, spíš jen jistý údiv nad tím, co vlastně pachatelé mezi recepty a prášky hledali. Inventura neprokázala žádné velké škody, nicméně ztratily se komponenty vhodné pro výrobu pervitinu, české to speciality nahrazující tehdy poměrně nedostupný heroin či kokain.

„Laboratorní příprava perníku není nijak obtížná,“ řekl Jaroslav Šrámek. „S trochou nadsázky se dá říct, že na to stačí vařit a obyčejný papiňák. Pustili jsme se do vyšetřování mezi strakonickou galerkou, drobné informace skládaly obrázek pachatelů nejdřív v náznacích, postupně čím dál tím přesněji. Některé nitky vedly

S BOUBÍNEM NA OBZORU

do Prahy, a tak jsme se vypravili tam. Nikdy nezapomenu na pětipatrový činžák v Rumunské ulici, kde jeden zdevastovaný narkoman žil. Přespával ve špinavém světlíku, do kterého přšlo, proto si vyrobil ochrannou stříšku, pod ní měl kamínka, na kterých drogu připravoval. Tak si asi lidé ve středověku představovali peklo. Troska člověka, tvor bez soudnosti a rozumu. Mezi lékárenskými dózami měl jednu s nápisem kyanid. Zajímali jsme se, na co to má. Až mě lidi pořádně naštvou, povídal, tak to naleju do vodárny a pochcípá město. Nevím, jestli by na to jed stačil, jistě však je, že by to ten blázen klidně udělal. Byl to jen stín, kterému bylo všechno úplně jedno.

Nenávidím drogy. Je mi hluboce líto zničených mladých lidí a za největší zločince považuju organizátory, kteří doveďou na takové vražedné závislosti nestydatě vydělávat.“

TETANUS

Začátek dalšího příběhu připomínal filmovou grotesku. K policejní úřadovně se

řítla multikára. Když řidič spatřil známou postavu, strhl volant do prudké zatáčky na dvou kolech a s kvičením pneumatik zastavil.

„Jardo, ve škole je zle! Kluk chce zabít učitelku.“

Ředitel, který na netradičním vozidle sháněl pomoc, byl strašlivě rozčilený.

„Má dva nože a sekeru. Praštil mě taky. A teď tam ke všemu ještě hoří!“

Před školní budovou panovalo boží dopuštění. Desítky čumilů, pobíhající uniformy a výsuvný žebřík mířící k zakouřenému oknu kabinetu. Když se hasiči pokoušeli vylézt nahoru, odháněl je mladíček uvnitř sekerou.

„Především bylo jasné,“ vzpomínal Jaroslav Šrámek, „že na dvanáctiletého kluka nebudeme tahat pistole. Když se podařilo otevřít dveře třídy, tak jsem trochu divadelně, hlavně aby to dobře viděl, předal zbraň kolegovi. Pak jsem vstoupil dovnitř. Chlapec byl ostražitý, celý zakrácený a nedůvěřivý. Nicméně se potřeboval vypovídat. Nejdřív mluvil zajíka- vě, pak se to z něj valilo jako proud. Měl

PODNIKATELSKÉ DOBRODRUŽSTVÍ

Třináct let na kriminálce, dalších pět roků ve velitelské funkci, potom přechod k cizinecké policii.

„Jak člověk stárne, má chuť rekapitulovat uplynulý čas, zhodnotit, jestli to, co tak dlouho dělal, vůbec k něčemu bylo. Pokud jde o práci s mládeží, mám docela dobrý pocit. Ne snad, že bych dokázal vyjmenovat nějakou dlouhou řadu polepšených hříšníků, tak snadné to není, ale myslím, že se najdou. Jeden bývalý klient je tu dokonce pravidelný host. Maléřů mívá nad hlavu, teď pracuje, dobře se stará o dvě děti a na staré časy vzpomíná s úsměvem. Tak držím palce, aby to vydrželo.“

Na cizinecké policii to bylo horší, měl jsem o té práci původně jiné představy. Velmi mě stíšňovalo, že většina opatření je zaměřená proti chudákům, kteří za nic nemůžou. Doma nemají práci, tady je zase vysávají mafiánští šéfové. Nelegální pobyty, práce na černo, peníze, které těžce vydělají, putují do cizích kapes. Když některé z těch nešťastníků vyhostíme, bossové okamžitě doplní stav a kradou dál. Zkoušeli jsme pár takových organizátorů odstíhat, ale většinou je to neprůchodné. Nikdo se proti nim neodvážil svědčit, záležitost zpravidla uvízne v důkazní nouzi. Taková bezmocnost policistů je dost depresivní. Stručně řečeno, když se naplnil penzijní věk, od poli-

cie jsem odešel, ani jsem se nesnažil přesluhovat. Jenže složit ruce do klína se mi ještě nechtělo. A tehdy přišel ten plán. Malá vodní elektrárna na řece Volynce, nejčistším způsobem vyrobená elektřina, investice, která se docela určitě vyplatí. Nápad byl dobrý, projekt taky, jenže to bylo v kovbojských dobách podnikání, kdy neplatily žádné gentlemanské vztahy. Finančně silnější společník mě připravil o všechno, zbyly mi jen dluhy. Byl jsem jako boxer tvrdě sražený na kolena. Má žena, se kterou žiju tolik let, mi pomohla vstát, našlo se i pár skutečně dobrých kamarádů. A tak jsem se pomalu pomaličku začal z toho maléru vyhrabávat.“

STÁNEK U SILNICE

Pronájem pozemku, budování parkoviště, stavba chatičky. Snad jen ten výhled byl zadarmo. Jaroslav Šrámek musel pořádně dlouho pinglovat po hospodách, aby měl potřebnou praxi nutnou k získání živnostenského listu. A z pří-

ných hygienických předpisů neslevily úřady ani milimetr. Vrt pro vlastní tekoucí vodu, oddělené toalety hostů a personálu, normy žádné skautské podmínky neuznávají. To je možná jeden z důvodů, proč mají podobné podniky tak krátkou životnost. Pan Šrámek však prodává klobásky přímo z udírný už téměř pět let.

„Člověk nesmí mít velké oči, rychle zbo-

hatnout se na tomhle řemesle nedá. Jen spokojený zákazník se bude vracet pravidelně.“

A zákazníci se zastavují. Dnes již dávno dospělí žáci z Radomyšle, šoféři nákladáků, tatíci dojíždějící na jihočeské chalupy. A někdy také kolegové z kriminálky.

„Pamatuješ tenkrát na tu vylouppenou ubytovnu?“

„Jasně, jakpak by ne?“

To bylo tak. Šlo a loupež mezi vietnamskou komunitou, policie na místě našla dva zmlácené a svázané ubožáky. Ztratila se nejen spousta peněz, ale i látka na dámské šaty, zakoupená v nedalekém obchodě. Postupem času vyšlo najevo, že pravděpodobní pachatelé se vrací do Vietnamu, k jejich zadržení došlo v Praze na Ruzyňském letišti. Při prohlídce zavazadel se ukázalo, že nepravdivý stříh nůžek na převážené látce má stejný reliéf, jako zůstal na zbytku šatovky v krámě, a o krádeži už nebylo pochyb. Odlet do Hanoje se tenkrát zdržel o víc než hodinu, pilot však dobrosrdečně mával rukou a říkal – to nic pánové, takové zpoždění hravě doženu...

Řeč se vede, udírna voní a na kraj padá večer. Siluety šumavských hor se propadají do šera. Boubín, Bobík, Roklan. Některé chvíle pohody, jak praví klasik, by si měl člověk schovávat do zásoby.

Antonín JIROTKA
Foto Václav ŠEBEK

v sobě velký a hořký pocit křivdy. Na rodiče se zlobil, že mu nedovolili hlásit se na jakousi leteckou školu, učitelku nenáviděl, neboť byl přesvědčen, že ho záměrně před spolužáky ponižuje. Rozhodl se, jak doslova řekl – že zbaví děti její přítomnosti. Doma nabrousil sekeru, vydezinfikoval nože nad plynovým hořákem, to prý proto, kdyby se snad sám zranil. To se mu nakonec taky povedlo. Krvácel z rány na boku, já ho obvazoval, on povídal a povídal, a přitom svíral v pěstích ty kuchyňské kudly. V tu chvíli mě napadlo, že jeho strach z infekce je neúměrně přehnaný a snad by se toho dalo využít. Víš, co je tetanus? zeptal jsem se. Jakousi představu měl, ale já to doplnil hrůzyplným vyprávěním o bolestech a křečích, které tu smrtelnou chorobu provázejí. Dost to zapůsobilo, dokonce souhlasil s tím, že se nechá okamžitě očkovat. Přivolanému doktorovi nebylo nutné nic dlouze vysvětlovat. Píchl mu uspávacíku, a za chvíli už ten dvanáctiletý zabiják chrupal jako nemluvně.

Vylezl jsem ven s pocitem, že jsem ve třídě strávil tak nanejvýš dvacet minut, jenže se ukázalo, že ta debata trvala skoro dvě a půl hodiny. Vnímání času je halt relativní.“